

PRAVILNIK O METODOLOGIJI IN METODIKI – AI MPDN-RS:26 (ČISTOPIS 2) družbe SROBOTNIK d.o.o.

Datum: 5.2.2026

Veljavnost: do spremembe.

Avtor: mag. Franc Derganc

Varstvo intelektualne lastnine in omejitve uporabe (AIMPDN-RS:26) — skrajšano

- (1) Metodologija, Metodika, ta Pravilnik in sistem **AIMPDN-RS:26** ter vsa povezana gradiva (vključno z modeli, procesnimi koraki, matrikami, tabelami, KPI, pravili, obrazci MPDN-O/O-P, zasnovami in vsebino) so **avtorsko varovano izvirno delo**.
- (2) Pravice pripadajo **avtorju mag. Francu Dergancu**, razen če je pisno dogovorjeno drugače.
- (3) Brez pisnega dovoljenja ni dovoljeno: kopiranje (tudi delno), predelava, vključevanje v druge sisteme, komercialna/institucionalna uporaba izven dovoljenega obsega, licenciranje tretjim, javna objava ali distribucija.
- (4) Dovoljena je le **osebna oziroma interna strokovna uporaba** v obsegu podeljenih pravic.
- (5) Kršitve lahko povzročijo **civilno, odškodninsko in/ali kazensko odgovornost**.
- (6) Uporaba sistema je možna na podlagi **licenčne pogodbe** ali izrecnega pisnega dovoljenja imetnika pravic.

Dodatek: poslovna skrivnost / know-how + AI učenje — skrajšano

- (7) Vsa neobjavljena vsebina, strukture, postopki, matrike in "know-how" v okviru **AIMPDN-RS:26** se štejejo za **poslovno skrivnost**; uporabnik jih varuje in jih ne razkriva tretjim.
- (8) Prepovedana je uporaba gradiv **AIMPDN-RS:26** za **učenje, finetuning, retraining, embedding, gradnjo podatkovnih baz** ali kakršnokoli sistematično "modeliranje" (tudi interno), razen če je to izrecno dovoljeno v licenčni pogodbi.

I. SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen (predmet pravilnika)

- (1) Ta pravilnik določa **metodologijo** in **metodiko** izvajanja storitev po standardu **MPDN-RS:2026** na področju javno-dajatvenih strokovnih storitev.
- (2) Pravilnik je notranji procesni akt, namenjen preprečevanju nepredvidljivih, nesorazmernih ali sistemsko nepravilnih posegov organov oblasti v pravni in ekonomski položaj naročnika.

2. člen (narava pravilnika in razmejitve)

- (1) Pravilnik ne nadomešča zakonodaje ali sodne prakse in ne ustvarja samostojnih pravic ali obveznosti izven pogodbenega razmerja izvajalec–naročnik.
- (2) Uporaba pravilnika temelji na strokovni avtonomiji izvajalca; obseg uporabe posameznih elementov se presoja **razumno sorazmerno** glede na naravo zadeve, njen pomen za naročnika ter časovne in ekonomske omejitve storitve.

3. člen (področje uporabe)

- (1) Pravilnik se uporablja pri storitvah, ki imajo ali lahko imajo pravne, ekonomske ali socialne posledice v zvezi z javnimi dajatvami in postopki (odmera, obračun, nadzor, izvrševanje).
- (2) Standard MPDN-RS:2026 se uporablja kot **procesni in ravnanjski** standard strokovne skrbnosti (ex ante).

4. člen (definiciji in jasna razmejitev)

- (1) **Metodologija** pomeni: *vsebinski okvir presoje* – kriterije, načela in obvezne presojne sklope (“kaj mora biti vsebinsko presojeno”).
- (2) **Metodika** pomeni: *postopek izvedbe* – korake, zaporedje dela, obvezne izhode (obrazce) in revizijsko sled (“kako to izvedemo in dokažemo”).

II. METODOLOGIJA (KAKO RAZMIŠLJATI) – VSEBINSKI STANDARDI PRESOJE

5. člen (ločitev vprašanja, problema in ustavnopravnega ozadja)

Izvajalec mora razlikovati med vprašanjem naročnika, dejanskim strokovnim problemom in morebitnim ustavnopravnim problemom v ozadju.

6. člen (metodološki test dopustnosti posega države)

Izvedbeni odgovor ni dopusten brez predhodne presoje dopustnosti posega: **zakonitost – legitimnost – nujnost – sorazmernost**.

7. člen (metodološka razgradnja na 5 ravni)

Vsaka relevantna zadeva se presoja na ravneh: **dejstva, materialno pravo, proces, ustava, učinek**.

8. člen (metodološko načelo najmanjšega posega in alternativ)

Izvajalec predstavi razumno zakonite alternative in priporoči tisto, ki pomeni najmanjši poseg v pravice naročnika.

9. člen (metodološko načelo razkritja tveganj)

Tveganja se razkrijejo jasno, razumljivo in pravočasno; razkritje je pogoj informirane odločitve naročnika.

10. člen (metodologija človekovih pravic, učinkovitega varstva in PPD)

(1) Pri sporih, izvršbah, nadzorih in primerih z močnimi učinki se presoja tudi delovanje pravnega sredstva v praksi ("praktično in učinkovito, ne iluzorno") ter tveganje kumulativnih učinkov ("prav imaš – prepozno").

(2) Upošteva se vidik **PPD** (pravice plačnikov davkov), zlasti pravice do pravne varnosti, učinkovitega pravnega sredstva in konsistentne prakse (ne "loterije").

III. METODIKA (KAKO DELATI) – POSTOPEK, KORAKI, OBRAZCI, SLEDLJIVOST

11. člen (obvezna struktura postopka)

Postopek po MPDN-RS:2026 vsebuje najmanj: evidentiranje vprašanja, razgradnjo na 5 ravni, ex ante presojo posega države, analizo alternativ, razkritje tveganj in dokumentiranje odločitve naročnika.

12. člen (KORAK 1 – MPDN-O1: evidenca vprašanja)

Vprašanje naročnika se evidentira dobesedno, brez interpretacije; določi se obseg (scope) in vhodne listine.

13. člen (KORAK 2 – MPDN-O2: razgradnja na 5 ravni)

Izpolni se MPDN-O2 (dejstva, materialno pravo, proces, ustava, učinek), pri čemer se poudari roke in izvršljivost, kadar gre za spor/izvršbo.

14. člen (KORAK 3 – MPDN-O3: presoja posega države in tveganj)

Izpolni se MPDN-O3: zakonitost, legitimnost, nujnost, sorazmernost ter ocena tveganja (nizko/srednje/visoko).

15. člen (KORAK 4 – MPDN-O4: analiza zakonitih alternativ)

Vedno se predstavijo najmanj 3 alternative: A (standardna), B (milejši poseg), C (obrambna/varovalna).

16. člen (KORAK 5 – MPDN-O5: razkritje tveganj in posledic)

Razkritje tveganj in posledic se izvede v MPDN-O5; brez razkritja ni informirane odločitve.

17. člen (KORAK 6 – MPDN-O6: odločitev naročnika)

Odločitev naročnika se dokumentira v MPDN-O6 (potrditev seznanitve + izbira poti).

18. člen (KORAK 7 – po potrebi: MPDN-P1/P2/P3 – second opinion in evidenca tehnologije)

(1) Kadar je relevantno, se uporabi MPDN-P1 (zahteva), MPDN-P2 (povzetek) in MPDN-P3 (evidenca uporabe tehnologije).

(2) Second opinion (AI Analitik javne oblasti) je **močno priporočena** pri visokih zneskih, izvršbi, nadzoru ali precedenčnih vprašanjih.

19. člen (revizijska sled in dokaz skladnosti)

Uporaba obrazcev ni formalizem, temveč dokaz skladnosti, in mora omogočiti revizijsko sled.

IV. PRAGOVI (TRIGGERJI) ZA OBVEZNO “POLNO METODIKO” IN ZA SECOND OPINION

20. člen (splošno pravilo pragov)

(1) Obseg uporabe metodike je sorazmeren naravi in pomenu zadeve; pri “spor/izvršba” se šteje, da gre praviloma za najzahtevnejšo storitev.

(2) Pragovi določajo, kdaj je potrebno uporabiti **polno metodiko** (O1–O6) in kdaj je **priporočena** ali **močno priporočena** uporaba second opinion.

21. člen (pragovi za polno metodiko – obvezno)

Polna metodika (najmanj O1–O6) je **obvezna**, če je izpolnjen katerikoli od naslednjih pragov:

1. Zadeva je **davčno načrtovanje** (zavestna izbira poti z večjimi učinki).
2. Zadeva je **spor ali izvršba** ali grozeč neposreden poseg.
3. Zadeva vključuje **nadzor/preiskavo/inšpekcijo** ali druge postopke z močnimi takojšnjimi učinki.
4. Zadeva vključuje resno tveganje “prav imaš – prepozno” (nesuspenzivnost, izvrševanje pred učinkovitim varstvom).

22. člen (pragovi za second opinion – priporočeno / močno priporočeno)

(1) Uporaba second opinion (AI Analitik javne oblasti) je **priporočena**, če je izpolnjen katerikoli od pogojev:

- visoki zneski, izvršba, nadzor, precedenčno vprašanje.

(2) Uporaba second opinion je **močno priporočena**, kadar so hkrati podani:

- (a) spor/izvršba ali nadzor in (b) visoki učinki na lastnino/likvidnost/družino/delo ali ranljiv položaj naročnika.

(3) Uporaba AI Analitika javne oblasti ostaja prostovoljna; če se zanj izvajalec odloči, postane uporaba Standarda v tej zadevi obvezna v razumno sorazmernem obsegu, izhod AI pa je analitična podpora brez prevzema odgovornosti.

Opomba o “visokih zneskih”: Standard uporablja pojem kot trigger, ne kot fiksno številko; zato se prag zneska določa interno (npr. po politiki izvajalca), vendar mora biti utemeljeno sorazmeren “dejanskemu pomenu za naročnika”.

V. KONTROLNE TOČKE (QUALITY GATES) – MINIMALNE PREPOVEDI IN OBVEZNI PREGLEDI

23. člen (namen kontrolnih točk)

Kontrolne točke zagotavljajo, da se Standard ne formalizira ali rutinizira, temveč ostaja vsebinsko varovalo; služijo tudi revizijski sledljivosti.

24. člen (kontrolna točka KT-1: brez O1 ni dela)

Brez izpolnjenega MPDN-O1 (dobesedni zajem vprašanja + obseg) se zadeva ne obravnava vsebinsko.

25. člen (KT-2: brez O2 ni priporočila)

Brez MPDN-O2 (razgradnja na 5 ravni) izvajalec ne sme izdati priporočila ali zaključka.

26. člen (KT-3: pri davčnem načrtovanju ter sporu/izvršbi je O3 obvezen)

Pri davčnem načrtovanju ter sporu/izvršbi mora biti pred priporočilom izpolnjen MPDN-O3 (presoja posega države).

27. člen (KT-4: brez alternativ (O4) ni “MPDN priporočila”)

Če je bila izbrana pot predstavljena kot edina, se šteje, da ni bila izvedena analiza alternativ; zato se priporočilo ne sme označiti kot skladno z MPDN.

28. člen (KT-5: brez razkritja tveganj (O5) ni informirane odločitve)

Če obstajajo pomembna tveganja, mora biti MPDN-O5 izpolnjen pred sprejemom odločitve naročnika.

29. člen (KT-6: brez O6 ni zaključene zadeve)

Zadeva se šteje za zaključeno šele, ko je v MPDN-O6 dokumentirana odločitev naročnika po razkritju tveganj.

30. člen (KT-7: “spor/izvršba” = kontrola rokov in preprečitev nepovratnih posledic)

Pri sporu/izvršbi se mora dokumentirano preveriti: roki, izvršljivost, možnosti odloga/suspenza ter tveganje nepovratne škode (“prav imaš – prepozno”).

31. člen (KT-8: uporaba tehnologije = obvezna evidenca vloge človeka)

Če se uporablja AI Analitik ali drugo tehnološko orodje, se dokumentira: namen, uporabljeno orodje, vloga človeka in razmerje med izhodom orodja ter lastno presojo (MPDN-P3).

32. člen (KT-9: letna samoocena skladnosti)

Izvajalec vsaj enkrat letno pripravi poročilo o uporabi Standarda (delež zadev s polno razgradnjo, delež z O3, uporaba second opinion, zaznana sistemska tveganja, korektivni ukrepi).

VI. OBRAZCI (SEZNAM)

33. člen (obvezni obrazci)

Obvezni obrazci: **MPDN-O1, MPDN-O2, MPDN-O3, MPDN-O4, MPDN-O5, MPDN-O6.**

34. člen (obrazci po potrebi)

Po potrebi: **MPDN-P1, MPDN-P2, MPDN-P3.**

VII. KONČNE DOLOČBE

35. člen (uveljavitev)

Ta pravilnik začne veljati z dnem sprejema pri izvajalcu.

36. člen (razlaga in posodobitve)

(1) Pravilnik se razlaga skladno z namenom Standarda: strukturiranje in poglobitev presoje v korist naročnika in pravne države ter preprečevanje nekritičnega zanašanja na izhode tehnologije.

(2) Posodobitve pravilnika se izvedejo ob spremembah standarda ali ob ugotovitvah letne samoocene skladnosti.

Srobotnik d.o.o., dne 5.2.2025, direktor: mag. Franc Derganc